ПРАЛЕТАРЫІ УСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

Гомельскі УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, КАМІТЭТА ЛКСМБ І ПРАФКОМАЎ ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА

№ 21 (543) | Субота, 11 чэрвеня 1983 года | Газета заснавана ў верасні 1969 года. Выходзіць раз у тыдзень | Цана 2 кап.

У ПАРТКОМЕ

На чарговым пасяджэнні партыйнага камітэта універсітэта, якое адбылося ў мінулую сераду, абмеркавана пытанне «Аб рабоце камітэта камсамола па павышэнню адказнасці камсамольцаў за выкананне Статута ВЛКСМ». З дакладам выступіў сакратар камітэта ЛКСМБ С. У. Аўсеенка. У абмеркаванні даклада прынялі ўдзел старшыня студэнцкага прафкома Н. І. Колтышава, намеснік сакратара парткома па ідэалагічнай рабоце У. М. Калмыкоў, старшыня камісіі пры парткоме па кантролю за якасцю вучэбнага працэсу Ф. М. Харытановіч, дэкан эканамічнага факультэта У. Д. Арэшчанка, іншыя члены парткома. Выказаныя на пасяджэнні думкі па абмяркаванаму пытанню падвёў сакратар парткома М. І. Старавойтаў, пасля чаго была прынята адпаведная пастанова.

Партыйны камітэт зацвердзіў групу камандзіраў і камісараў студэнцкіх атрадаў, разгледзеў кадравыя і некаторыя іншыя пытанні.

СУВЯЗЬ З ПРАКТЫКАЙ ЖЫЦЦЯ

ДА ВЫНІКАЎ НАВУЧАЛЬНАГА ГОДА У СІСТЭМЕ ПАЛІТАСВЕТЫ

У прайшоўшым навучальным годзе ў сістэме палітасветы ў нашым універсітэце выкарыстоўваўся вопыт МДУ імя М. В. Ламаносава і іншых вядучых ВНУ краіны. Першыя заняткі праводзіліся ў актавай зале для ўсіх слухачоў і прапагандыстаў. На іх выступілі з лекцыямі: намеснік сакратара парткома, кандыдат гістарычных навук, дацэнт Я. А. Семянчук па тэме «Саюз непарушны рэспублік свабодных», а таксама загадчык кафедры навуковага камунізму, дацэнт У. І. Качаткоў і аўтар гэтых радкоў.

Адной з форм павышэння метадалагічнай, метадычнай і палітычнай кваліфікацыі з'яўляецца правядзенне канферэнцый. Так, у лістападзе 1983 г. адбылася агульнауніверсітэцкая канферэнцыя, прысвечаная 60-годдзю выхаду ў свет працы У. І. Леніна «Аб значэнні ваяўнічага матэрыялізму». З дакладамі выступілі кандыдаты філасофскіх навук В. Я. Яцук, дацэнт Я. В. Яршоў-Мазураў з кафедры філасофіі, сакратар партбюро біялагічнага факультэта дацэнт В. А. Хількевіч, дацэнты А. М. Качамін з фізічнага і сакратар партбюро Л. Я. Палякоў з матэматычнага факультэтаў і інш.

У красавіку бягучага года на біяфаку адбылася традыцыйная, чацвёртая па ліку, канферэнцыя, на якой ішла размова аб фарміраванні дыялектыка-матэрыялістычнага светапогляду студэнтаў у працэсе выкладання біялагічных і хімічных дысцыплін. У яе правядзенні ўдзельнічала і кафедра філасофіі.

У папярэднім месяцы многія выкладчыкі нашага універсітэта прынялі ўдзел у міжвузаўскай канферэнцыі «Фарміраванне навуковага светапогляду студэнтаў у вучэбным працэсе», якая праходзіла ў БІІЧТу. Прадстаўнікі ГДУ зрабілі на ёй 16 дакладаў па грамадскіх і гуманітарнвх і 14 — па прыродазнаўчых навуках.

На пленарным пасяджэнні гэтай канферэнцыі з цікавымі дакладамі выступілі рэктар нашага універсітэта акадэмік АН БССР Б. В. Бокуць і загадчык кафедры педагогікі і псіхалогіі член-карэспандэнт АПН СССР І. Ф. Харламаў.

Большасць з прадстаўленых на канферэнцыях дакладаў прайшлі апрабацыю на метадалагічных семінарах. Такім чынам ажыццяўлялася сувязь палітычнай вучобы з практыкай, г. зн. навукова-даследчай і вучэбна-метадычнай работай.

На ўсіх метадычных семінарах кафедр грамадскіх навук былі абмеркаваны тэарэтычныя даклады, прысвечаныя юбілею К. Маркса. Да 165-годдзя з дня яго нараджэння былі афармлены спецыяльныя стэнды. Такім чынам, у адзінае цэлае ўвязваліся вучэбная, палітыка-выхаваўчая работа і палітычная вучоба.

Па ўсіх формах палітасветы шмат увагі ўдзялялася вывучэнню партыйных дакументаў, матэрыялаў майскага (1982 г.) і лістападаўскага (1982 г.) Пленумаў ЦК КПСС, урачыстага сходу ў Маскве, прысвечанага 60-годдзю ўтварэння СССР.

У рабоце кожнага семінара або школы адзначаліся станоўчыя бакі, мелі месца і недахопы. На дастаткова высокім тэарэтычным узроўні праходзілі заняткі на геалагічным факультэце ў метадалагічным семінары, якім кіруе вопытны, эрудзіраваны прапагандыст дацэнт кафедры філасофіі Д. Г. Процкая. Лепшыя рэфераты, абмеркаваныя на семінары, М. А. Жураўля «Размеркавальныя адносіны ва ўмовах развітога сацыялізму», Л. Д. Мядзведзева «Сацыяльна-філасофскія аспекты свету» атрымалі высокую ацэнку.

Па ўсіх формах палітычнай вучобы адбыліся падагульняючыя заняткі і канферэнцыі. Яны яшчэ раз засведчылі нашы поспехі ў павышэнні палітычнай адукацыі і выявілі недапрацоўкі.

Закончыўся навучальны год і ў філіяле універсітэта марксізму-ленінізму пры абкоме КПБ. Большасць слухачоў грунтоўна засвоіла пройдзеную праграму і паказала глыбокія веды на экзаменах. Разам з тым нельга не сказаць, што асобныя слухачы несур'ёзна адносіліся да павышэння сваёй палітычнай падрыхтоўкі, прапускалі заняткі і засталіся неатэставанымі. Тых, каго гэта датычыцца, трэба з належнай патрабавальнасцю спытаць на пасяджэннях партыйных бюро, каб у будучым падобнае не паўтаралася.

На факультэтах, кафедрах і ў іншых універсітэцкіх падраздзяленнях неабходна дэталёва прадумаць камплектацыю ўсіх звенняў партыйнай вучобы на наступны навучальны год з тым, каб узняць яе на якасна новы ўзровень, павысіць эфектыўнасць.

У. КАЛМЫКОЎ,
намеснік сакратара парткома на ідэалагічнай рабоце, прафесар.

ЧАС НАДЗЕЙ І ХВАЛЯВАННЯЎ

Дзённік сесіі

АПОШНІ ЭКЗАМЕН

У аўдыторыі — ўрачыстая атмасфера, на стале, за якім члены экзаменацыйнай камісіі — шмат кветак. І самі вінаўнікі ўрачыстасці выглядаюць сур'ёзнымі, пасталеўшымі, таму што добра ўсведамляюць і адчуваюць, якая цяпер ускладзена на іх адказнасць. Яны — выпускнікі і трымаюць свой апошні ў студэнцкім жыцці экзамен — дзяржаўны экзамен па навуковаму камунізму. З надзеяй і хваляваннем глядзяць на пяцікурснікаў выкладчыкі, якія былі побач са студэнтамі на працягу ўсіх гадоў іх вучобы, давалі ім трывалыя веды, рыхтавалі для краіны новы атрад маладых высокакваліфікаваных спецыялістаў. І вось настаў час праверыць плён сваёй карпатлівай працы.

Дзяржаўны экзамен — гэта праверка пяцікурснікаў не толькі на веды, але і на грамадзянскую сталасць, на іх гатоўнасць уступіць у самастойнае жыццё. Гэта разумее кожны юнак і дзяўчына, таму падрыхтоўка да апошняга выпрабавання была ў іх самай сур'ёзнай. Адсюль і вынікі: пераважная колькасць выдатных і добрых адзнак.

З поспехам вытрымалі дзяржаўны экзамен пяцікурснікі спецыяльнасці руская мова і літаратура, беларуская і руская мова і літаратура. Сваімі выдатнымі адказамі на экзамене пацвердзілі права называцца лепшымі выпускнікамі ГДУ 1983 года студэнткі гістфіла Алена Казанцава, Ірына Чорная, Ала Зайцава, Таццяна Палявая, Ірына Пагонышава, Лідзія Сечка, Люцыя Счастная, Зоя Бурштын і іншыя.

Дзяржаўны экзамен па навуковаму камунізму трымаюць таксама студэнты іншых факультэтаў універсітэта, завочнікі і вячэрнікі.

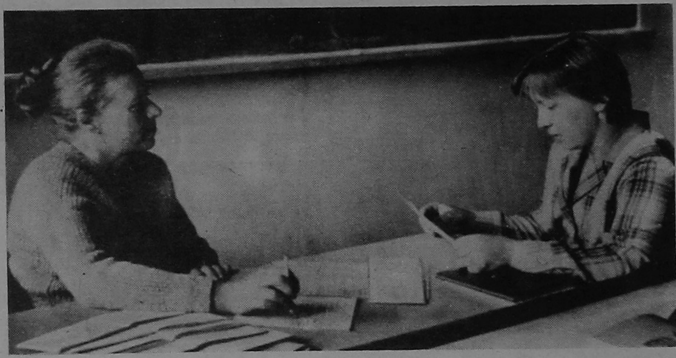

Упэўненым быў адказ студэнткі групы Р-21 гісторыка-філалагічнага факультэта Таццяны Варабей на экзамене па дыялектычнаму матэрыялізму. Дацэнт кафедры філасофіі Д. Г. Процкая ацаніла яе веды вышэйшым балам.

Фота К. Дзмітэркі.

ДОБРЫ СТАРТ БІЁЛАГАЎ

Набірае тэмпы экзаменацыйная сесія на біяфаку. Чацвёртакурснікі, якія адправіліся на вучэбную практыку, перадалі экзаменацыйную эстафету студэнтам першага—трэцяга курсаў.

На гэтым тыдні здавалі экзамены па фізіцы і заалогіі першакурснікі. Аб чым яны засведчылі? У цэлым, экзаменатары А. А. Савёнак і дацэнт І. П. Арабіна станоўча ацанілі веды студэнтаў па гэтых дысцыплінах.

Дацэнт кафедры фізіялогіі чалавека і жывёлін Д. В. Нікалаева прымала экзамен па цыталогіі ў другакурснікаў. У экзаменацыйнай ведамасці пераважаюць выдатныя і добрыя адзнакі.

Па заалогіі ацаніў веды студэнтаў 2-га курса загадчык кафедры заалогіі і аховы прыроды прафесар Б. П. Савіцкі. Не зусім грунтоўна падрыхтаваліся да гэтага экзамена многія студэнты, у іх залікоўках з'явіліся здавальняючыя адзнакі.

На «выдатна» вытрымалі два названыя экзамены Г. Злотнікава, З. Купо і інш.

Трэцякурснікі здалі экзамен па фізіялогіі раслін. Яго прымаў загадчык кафедры батанікі і фізіялогіі раслін, прафесар Ф. М. Харытановіч. Ён ацаніў веды студэнтаў, у асноўным, на «выдатна» і «добра». Пяцёркі атрымалі студэнты адной з лепшых акадэмічных груп універсітэта Б-32 С. Парошын, С. Рыдны, Г. Барскіх, А. Нікаленка, М. Цімашкова.

БЕЗ СПАДЗЯВАННЯЎ НА СЧАСЛІВУЮ ВЫПАДКОВАСЦЬ

На матэматычным факультэце экзамены пачынаюцца пазней, чым у астатніх студэнтаў ГДУ. Тут толькі закончылі здачу залікаў. Але ўжо можна зрабіць пэўныя вывады і «прыкінуць», як будуць праходзіць экзамены. Варта паўтарыць старую ісціну: стаpанны студэнт аднолькава адносіцца да ўсіх вывучаемых дысцыплін, незалежна ад таго, што атрымае ён: адзнаку ў залікоўцы ці проста «залік».

У асноўным будучыя матэматыкі падышлі да экзаменаў без запазычанасцей. Гэта тыя студэнты, хто рэгулярна наведваў заняткі, своечасова рыхтаваў курсавыя і практычныя работы. Аднак сустракаюцца яшчэ і такія, для каго вучоба не стала першачарговай задачай, і залікова-экзаменацыйная сесія для іх — сапраўднае «стыхійнае бедства». Сярод іх — другакурснік С. Лук'янаў, у якога яшчэ з зімовай сесіі засталіся «хвасты», першакурснікі С. Кузьмянчук і Т. Тапарова. Яна, напрыклад, не атрымала залікі па трох дысцыплінах: алгебры, замежнай мове і нават фізічнаму выхаванню. У тым, што такія студэнты ёсць на факультэце, бачаць сваю непасрэдную віну выкладчыцкі калектыў матфака: значыць, дзесьці не дапрацавалі з адстаючымі. Цяпер для іх наладжваюцца кансультацыі па найбольш складаных прадметах: штодзённа на кафедрах адстаючы студэнт можа знайсці патрэбнага яму выкладчыка і атрымаць адказы на ўсе цікавячыя яго пытанні.

Настрой у выкладчыкаў, якія будуць прымаць экзамены, можна сказаць, аптымістычны, — зазначыў намеснік дэкана факультэта дацэнт М. В. Селькін. — Яны спадзяюцца пачуць ад студэнтаў грунтоўныя адказы на экзаменах. А галоўнае ў тым, што самі студэнты разумеюць: трэба разлічваць на сваю падрыхтаванасць, а не на шчаслівую выпадковасць.

Т. ДУБЯК.

ВІНШУЕМ!

Калектыў кафедры галіновых эканомік віншуе аспірантку СЕЛЬКІНУ Людмілу Антонаўну (навуковы кіраўнік — прафесар С. А. Кім) з паспяховай абаронай дысертацыі на атрыманне вучонай ступені кандыдата эканамічных навук.

ВАЖНАЯ ЗАДАЧА — ПАВЫШЭННЕ ЭФЕКТЫЎНАСЦІ НДР

Выконваючы рашэнні XXVI з'езда КПСС і XXIX з'езда КПБ, пастановы ЦК КПСС і Савета Міністраў СССР (1978 г.) аб павышэнні эфектыўнасці навуковых даследаванняў у вышэйшай школе, XIX Пленума ЦК КПБ (1979 г.) аб павышэнні ўзроўню даследчай работы, калектыў навуковых і навукова-педагагічных супрацоўнікаў ГДУ дабіўся ў мінулым годзе пэўных поспехаў у справе больш поўнай рэалізацыі навуковага патэнцыялу, канцэнтрацыі намаганняў на рашэнне найбольш важных навукова-тэхнічных, сацыяльных і эканамічных праблем, укаранення вынікаў НДР у практыку.

Па выніках навуковай дзейнасці ў 1982 годзе універсітэт заняў 5-е месца сярод 13 ВНУ міністэрства (універсітэты, эканамічныя і тэхнічныя ВНУ). Навуковая работа ацэньвалася па 9 групах паказчыкаў, аб'яднаных па пэўнай прыкмеце: характар НДР (паказчыкі важнасці тэматыкі); планаванне НДР (паказчыкі па аб'ёму НДР, удзелу прафесарска-выкладчыцкага саставу, інжынерна-тэхнічных работнікаў у выкананні бюджэтнай і дагаворнай тэматыкі); укараненне вынікаў НДР (паказчыкі па эканамічнаму эфекту, укараненню ў вытворчасць і вучэбны працэс бюджэтных і дагаворных работ) і г. д.

Аналіз вынікаў навуковай дзейнасці ВНУ міністэрства паказвае, што па некаторых паказчыках наш універсітэт займае адно з вядучых месц сярод ВНУ, асобныя паказчыкі перавышаюць сярэднія па міністэрству. Так, па ўдзельнай вазе важнейшай тэматыкі ГДУ займае 3-е месца (78,0) пасля МРТІ (85,0), БПІ (79,4), у сярэднім па міністэрству гэты паказчык — 72,3, у БДУ — 77,7. Па ўдзельнай вазе работ, выкананых па праграмах розных узроўняў, наш універсітэт на пятым месцы. Сярэднегадавы кошт адной дагаворнай работы ва універсітэце — 44,4 тыс. руб., што значна вышэй сярэдняй па міністэрству, але ніжэй, чым у БДУ. Сярэдні кошт аднаго дагавора ў ГДУ — 163,9 тыс. руб., амаль у два разы вышэйшы сярэдняга па міністэрству (96,1 тыс. руб.).

Па абароне доктарскіх дысертацый універсітэт выйшаў на трэцяе месца (абаронена адна доктарская дысертацыя, або 0,5 на 100 кандыдатаў навук), у БТІ — 0,6, БДУ — 0,55, у сярэднім па міністэрству —0,3.

Прыемна адзначыць, што універсітэт за ўдзел у ВДНГ СССР упершыню ўзнагароджаны двума медалямі (бронзавым і сярэбраным) і па гэтаму паказчыку заняў пятае месца сярод ВНУ. Аўтары адзначаных работ — загадчык кафедры ТСАЭІ дацэнт А. І. Іванюк і дацэнт гэтай жа кафедры У. С. Давыдаў.

Па колькасці завершаных НДР, укаранёных у вытворчасць, наш універсітэт заняў 6-е месца, адносны паказчык (да агульнай колькасці завершаных НДР) склаў 1,53, у БДУ — 1,25, у сярэднім па міністэрству — 1,4.

Але па многіх важнейшых паказчыках універсітэт значна адстае ад сярэдняга ўзроўню па міністэрству і ад вядучых ВНУ, у тым ліку БДУ імя У. І. Леніна.

Не вырашаны яшчэ многія праблемы развіцця і арганізацыі універсітэцкай навукі, у рабоце асобных кафедр і факультэтаў ёсць шмат недахопаў, якія неабходна ўхіліць як мага хутчэй. Па-ранейшаму кафедры геалагічнага, гісторыка-філалагічнага факультэтаў, факультэта фізічнага выхавання (акрамя кафедры фізіялогіі спорту і спартыўнай медыцыны), кафедры педагогікі і псіхалогіі, палітэканоміі, гісторыі КПСС не ўдзельнічаюць у распрацоўцы праблем, прадугледжаных дзяржаўнымі планамі эканамічнага і сацыяльнага развіцця рэспублікі і краіны. У выніку універсітэт па такому паказчыку, як тэматыка, якая выконваецца па пастановах урада, заняў толькі 8 месца сярод ВНУ.

Ніжэй сярэдняга па міністэрству (10,6) і такі паказчык, як колькасць навукова-педагагічных і інжынерна-тэхнічных работнікаў — выканаўцаў адной бюджэтнай навукова-даследчай работы. Асабліва нізкі ўзровень камплексавання тэматыкі на фізічным, геалагічным, матэматычным і эканамічным факультэтах.

Па ўдзелу прафесарска-выкладчыцкага саставу ў выкананні дагаворнай тэматыкі ГДУ заняў 11 месца (23,58 на 100 чалавек прафесарска-выкладчыцкага саставу), што значна ніжэй сярэдняга па міністэрству (44,9), БДУ (36,53). Самы высокі навуковы патэнцыял на біялагічным, геалагічным і эканамічным факультэтах. Гэта значыць, звыш 50 прац. выкладчыкаў маюць вучоныя ступені дактароў і кандыдатаў навук. Але выкарыстоўваецца ён для правядзення дагаворных НДР недастаткова. На працягу двух гадоў аб'ём дагаворных НДР на геалагічным, эканамічным, біялагічным факультэтах застаецца нязменным і не перавышае адпаведна 115, 77 і 24 тысячы рублёў. Акрамя гэтага, у бягучым годзе на эканамічным факультэце застаюцца недавыкарыстанымі выдзеленыя фонд зарплаты і колькасць штатных супрацоўнікаў НДС.

Недастаткова прыцягваюцца да работы ў навуковых падраздзяленнях (праблемная і галіновыя навукова-даследчая лабараторыі) выкладчыкі геалагічнага, матэматычнага, біялагічнага (кафедра хіміі) факультэтаў. Універсітэт па ўдзелу прафесарска-выкладчыцкага саставу ў рабоце навуковых падраздзяленняў займае 8 месца. Калі ў сярэднім па міністэрству гэты паказчык (у адносінах да агульнай колькасці прафесарска-выкладчыцкага саставу) — 50,2, у БДУ імя У. І. Леніна — 51,1, то ў ГДУ — 26,1.

На фізічным і геалагічным факультэтах слаба вядзецца работа па дадатковаму фінансаванню галіновых лабараторый па фонду зарплаты і ў выніку ў ГДУ гэты паказчык складае 0, у БДУ — 9,6, у сярэднім па ВНУ — 5,6 (паказчык разлічваецца на 100 чалавек штатнай колькасці навуковых устаноў).

Значна ніжэй сярэдняга паказчыкі эфектыўнасці навуковай дзейнасці універсітэта. Калі па агульнаму аб'ёму выданняў мы займаем 4-е месца (62,5 друкаваных аркушаў), што некалькі ніжэй сярэдняга (67,0 д. а.) і намнога ніжэй, чым у БДУ (115,3 д. а.), і лепшым можна назваць гісторыка-філалагічны факультэт (32 прац. агульнага аб'ёма публікацый), то па колькасці манаграфій на 100 чалавек штатнай колькасці навуковых і навукова-педагагічных работнікаў мы адстаем ад большасці ВНУ і займаем толькі 9-е месца. Не апублікавана ніводнай манаграфіі выкладчыкамі фізічнага, геалагічнага, матэматычнага, біялагічнага факультэтаў, факультэта фізвыхавання, кафедр грамадскіх навук (акрамя кафедры палітэканоміі).

Па колькасці выдадзеных падручнікаў і вучэбных дапаможнікаў з грыфам міністэрства — ГДУ на 11 месцы, а па колькасці апублікаваных навуковых артыкулаў у савецкіх і зарубежных часопісах у разліку на 100 чалавек навуковых і навукова-педагагічных работнікаў — на 10. Са 139 апублікаваных у часопісах артыкулаў 57 напісана выкладчыкамі фізічнага факультэта, 16 — эканамічнага, 13 — матэматычнага, 12 — геалагічнага, 7 — біялагічнага факультэтаў, хаця біёлагі ўдзельнічаюць у распрацоўцы трох рэспубліканскіх праграм. Вельмі мала публікацый вучоных нашага універсітэта ў часопісах «Известия вузов» і «Научные доклады высшей школы».

Адносны эканамічны эфект на рубель затрат ва універсітэце склаў 0,89, што значна ніжэй сярэдняга па міністэрству (2) і БДУ (1,84). Самы нізкі гэты паказчык на геалагічным (0,31) факультэце, значна ніжэй магчымага — на фізфаку (0,73), у той час як на эканамічным — 1,4, матэматычным — 1,2.

Па колькасці станоўчых рашэнняў на выдачу аўтарскіх пасведчанняў ГДУ займае 9 месца. Наша надзея і апора ў гэтым пытанні — фізічны факультэт і праблемная навукова-даследчая лабараторыя.

Нізкі ўзровень эфектыўнасці навуковай работы ў многім абумоўлен недастатковай перадпланавай патэнтна-інфармацыйнай прапрацоўкай НДР, адсутнасцю ў некаторых выпадках разлікаў чакаемага эканамічнага эфекта, недастатковай прапагандай нашых распрацовак і вынаходніцтваў, слабай сувяззю з галіновымі міністэрствамі, зацікаўленымі ў нашых распрацоўках, нізкім узроўнем выканаўчай дысцыпліны на факультэтах і кафедрах, слабым кантролем за выкананнем рашэнняў рэктарата, з боку кіраўнікоў структурных падраздзяленняў і загадчыкаў кафедр.

Ухіленню названых недахопаў у навуковай дзейнасці універсітэта, павышэнню ўзроўню і эфектыўнасці НДР будзе садзейнічаць «Мэтавая праграма па павышэнню эфектыўнасці навукова-даследчай работы ў Гомельскім дзяржаўным універсітэце», адобраная Саветам ГДУ 24 студзеня 1983 года. Кожны факультэт, кожная кафедра павінны паставіць перад сабой бліжэйшыя мэты і распрацаваць канкрэтныя мерапрыемствы, накіраваныя на іх дасягненне, каб універсітэт па эфектыўнасці НДР дасягнуў больш высокіх паказчыкаў.

С. ПАШУК,
нам. загадчыка НДС ГДУ.

У НАРОДНЫМ УНІВЕРСІТЭЦЕ

ЧАРОЎНЫ СВЕТ ПАЭЗІІ

У кожнага з нас ёсць любімы паэт, томік вершаў якога мы з трапяткім адчуваннем адкрываем у вольную хвіліну, каб яшчэ раз пабыць у палоне выдатных вершаваных радкоў, адчуць сугучнасць дум паэта са сваімі, асабістымі. Не ўяўляюць свайго жыцця без паэзіі і многія студэнты нашага універсітэта. Любоў да гэтага літаратурнага жанру прывялі іх у народны універсітэт маральна-эстэтычнага выхавання, які створан у ГДУ. Актыўнымі яго слухачамі сталі і страсныя аматары паэзіі студэнткі матэматычнага факультэта Вікторыя Ермакова, Алена Федасеенка, Алена Корабава, Алена Мухіна. Яны прымаюць актыўны ўдзел у арганізоўваемых на матфаку ў рамках заняткаў народнага універсітэта літаратурных вечарах, прысвечаных творчасці вядомых беларускіх і рускіх савецкіх паэтаў. Падрыхтаваныя з дапамогай супрацоўнікаў кафедры матаналізу, кіраўнікоў народнага універсітэта на матфаку Г. І. Міцкевіч, Я. У. Аксюцік, работнікаў універсітэцкай бібліятэкі, паэтычныя вечары праводзіліся не толькі на факультэце. Дзяўчаты так пранікнёна, з сапраўдным артыстызмам чыталі вершы, што хутка іх выступленні былі ацэнены не толькі на сваім факультэце, а і ва універсітэце наогул. Іх сталі запрашаць выступіць студэнты іншых факультэтаў. А апошняе запрашэнне яны атрымалі з дарожна-будаўнічага тэхнікума, дзе праходзіла нядаўна гарадская нарада бібліятэкараў.

...У зале гучыць музыка С. Рахманінава. Дапытліва і некалькі трывожна глядзіць з партрэта М. Цвятаева. Мы чуем словы: «Яна была паэтам, толькі паэтам, цалкам паэтам, паэтам з ног да галавы». Так пачынаецца літаратурная кампазіцыя «Душа, якая не ведае меры», прысвечаная творчасці М. Цвятаевай, выдатнаму майстру рускага верша, вялікай рускай савецкай паэтэсе.

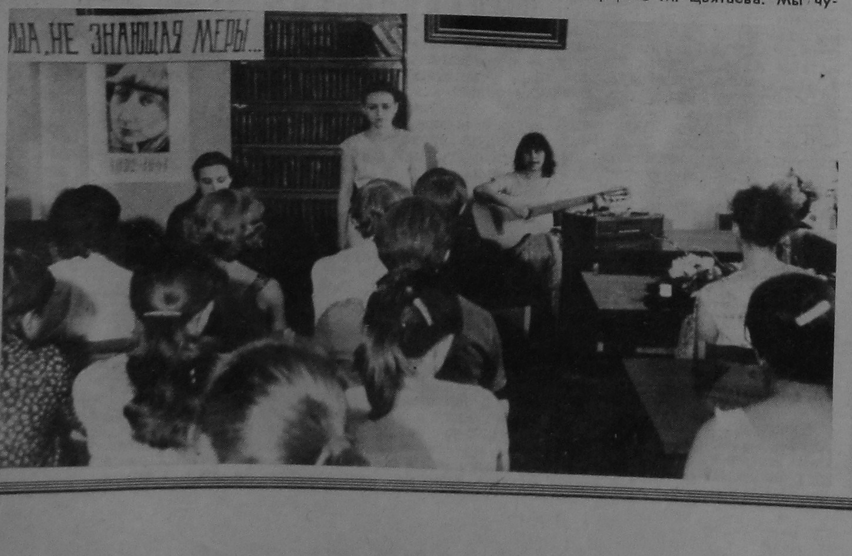

Цяжкі жыццёвы шлях М. Цвятаевай. Неўтаймавальны яе нораў. Нястомная натура. Глыбокія па зместу, наватарскія па гучанню яе вершы доўгі час заставаліся непрызнанымі. Але ўсё ж «настала чарга» яе вершам. Цвятаеву ведаюць напамяць. Томік яе вершаў набыць вельмі цяжка.

Чытаць вершы М. Цвятаевай са сцэны дадзена не кожнаму, бо яны не льюцца, а рвуцца— рвуцца з жаночага сэрца. Чытальнік павінен данесці да кожнага слухача «крык душы», бязмернасць слоў і пачуццяў аўтара, прымусіць яго хвалявацца. Так чыталі вершы паэтэсы Вікторыя Ермакова і Алена Федасеенка, і ў слухачоў на вачах блішчэлі слёзы.

Аб жыцці М. Цвятаевай, цярністым, няроўным, з узлётамі і падзеннямі пранікнёна і хвалююча расказвала вядучая Алена Корабава.

Вершы М. Цвятаевай нараджаліся з музыкі, таму так многа яе і было ўключана ў паэтычную кампазіцыю: гучалі творы Рахманінава, Шапэна, Бізэ, рускія народныя песні. Песні на вершы М. Цвятаевай выконвала Алена Мухіна пад акампанемент гітары, а на верш «Героям 12-га года» яна сама напісала музыку.

Кампазіцыя нікога не пакінула раўнадушным, зрабіла вялікае ўражанне на ўсіх слухачоў. Нягледзячы на занятасць (цяпер ідзе экзаменацыйная сесія), дзяўчаты знаходзяць час, каб зноў і зноў несці людзям паэзію М. Цвятаевай.

Сваімі ўражаннямі аб паэтычнай кампазіцыі дзеляцца некаторыя слухачы.

Л. САЛЬНІКАВА, загадчыца аддзела абслугоўвання бібліятэкі ГДУ: М. Цвятаева — паэтэса, не разбалаваная ўвагай чытачоў ні пры жыцці, ні доўгі час пасля смерці. Тым больш прыемна тое разуменне, тое шчырае пачуццё любві да паэтэсы і яе вершаў, якія прагучалі ў выкананні дзяўчат.

Т. СІМАНАВА, выкладчыца кафедры рускай літаратуры: Літаратурная кампазіцыя складзена вельмі ўдала. Пакарае ўлюбёнасць аўтараў кампазіцыі ў творчасць паэтэсы і майстэрскае выкананне яе вершаў. Больш бы такіх цікавых мерапрыемстваў!

В. КУЗУБАВА, студэнтка 4-га курса гісторыка-філалагічнага факультэта: Мяне ўразіла, з якой самааддачай чытаюць вершы дзяўчаты. За іх майстэрствам адчуваеш вялікую працу над сабой. Добры густ і ў аўтара сцэнарыя кампазіцыі. Мы вельмі, вельмі ўдзячны за такую цудоўную сустрэчу са светам паэзіі.

Н. КАПШАЙ,
супрацоўніца бібліятэкі ГДУ.

НА ЗДЫМКУ: выканаўцы паэтычнай кампазіцыі на вершы М. Цвятаевай выступаюць у дарожна-будаўнічым тэхнікуме.

ВЫШЭЙ ДЗЕЙСНАСЦЬ НАРОДНАГА КАНТРОЛЮ!

У ЦЭНТРАЛЬНЫМ РАЁННЫМ КАМІТЭЦЕ НАРОДНАГА КАНТРОЛЮ

У адпаведнасці з пастановай Камітэта народнага кантролю СССР ад 30 снежня 1982 года і Камітэта народнага кантролю БССР ад 12 студзеня 1983 года «Аб правядзенні справаздач і выбараў груп і пастоў народнага кантролю» ў раёне прайшлі справаздачы і выбары ўсіх груп і пастоў народнага кантролю. Большасць груп народнага кантролю пад кіраўніцтвам партыйных арганізацый паспяхова правялі справаздачна-выбарную кампанію, вырашылі пытанні арганізацыйнага і якаснага ўмацавання груп і пастоў, выбралі ў іх састаў больш дастойных камуністаў і камсамольцаў, спецыялістаў народнай гаспадаркі, перадавікоў і ўдарнікаў вытворчасці, якія карыстаюцца давер'ем калектыву.

Арганізаванаму правядзенню справаздач і выбараў садзейнічала правядзенне вялікай падрыхтоўчай работы камітэта НК сумесна з райкомам КПБ.

У ходзе справаздач і выбараў арганізацыйна ўмацаваны фарміраванні народнага кантролю, папоўнен іх састаў замест выбыўшых, тых, хто праяўляў пасіўнасць у выкананні сваіх грамадскіх абавязкаў.

Галоўнай тэмай справаздачных сходаў і канферэнцый працоўных калектываў з'явілсая падвядзенне вынікаў работы, крытычны погляд на зробленае, выпрацоўка праграмы дзеянняў груп і пастоў народнага кантролю па больш выніковаму выкананню задач, пастаўленых XXVI з'ездам партыі, майскім і лістападаўскім (1982 г.) Пленумамі ЦК КПСС, выкананне планавых заданняў і сацыялістычных абавязацельстваў калектываў, умацаванне дысцыпліны і парадку.

Перад народнымі кантралёрамі выступілі прадстаўнікі партыйных і савецкіх органаў. Шмат цікавых заўваг і прапаноў было выказана ў выступленнях першага сакратара гаркома КПБ тав. Савасценкі на канферэнцыі ў аб'яднанні «Праца», першага сакратара Цэнтральнага райкома КПБ тав. Кусковай на справаздачна-выбарнай канферэнцыі аб'яднання «Камінтэрн», другога сакратара райкома КПБ тав. Караткевіча на канферэнцыі фабрыкі «8 Сакавіка».

Высокай арганізаванасцю, ідэйна-палітычнай накіраванасцю вызначаліся сходы на вытворчых аб'яднаннях «Праца» і «Камінтэрн», заводзе «Камунальнік», фабрыках «8 Сакавіка» і «Паліграфдрук», заводзе імя Кірава і інш.

Адразу ж пасля справаздач і выбараў у групах праведзены арганізацыйныя сходы, размеркаваны абавязкі сярод членаў групы, створаны сектары і камісіі, зацверджаны планы работы.

Бюро выбрана ў 160 групах НК, дзе колькасць кантралёраў больш за 15.

У ходзе выбараў у раёне колькасць фарміраванняў НК павялічылася на 7 груп і 10 пастоў. Нягледзячы на памяншэнне колькасці народных кантралёраў у галоўных групах з 35—40 чалавек да 25—20 чалавек, згодна рэкамендацыі Камітэта народнага кантролю БССР, агульная колькасць народных кантралёраў павялічылася на 17 чалавек, у параўнанні са справаздачамі і выбарамі ў 1980 годзе. Зараз колькасць народных кантралёраў складае 5241 чалавек, аб'яднаных у 170 галоўных, 189 цэхавых групах і 259 пастах. Сярод народных кантралёраў 46,8 працэнта складаюць рабочыя, 51,8 працэнта — служачыя, 60,9 працэнта — жанчыны, што на 7,4 працэнта больш, чым у мінулыя выбары.

У саставе НК 33,9 працэнта камуністаў, 17,8 працэнта камсамольцаў. Выбрана ўпершыню 60 старшынь галоўных і 97 старшынь цэхавых груп народнага кантролю.

ДЛЯ ЎХІЛЕННЯ НЕДАХОПАЎ

На праведзенай у сакавіку 1983 г. агульнауніверсітэцкай канферэнцыі па выбарах галоўной групы народнага кантролю былі прыняты мерапрыемствы па выкананню выказаных крытычных заўваг. Іх ажыццяўленне стала адной з важнейшых задач народных дазорных.

У прыватнасці, член галоўной групы НК В. Ф. Карташоў звярнуў увагу АГЧ і бухгалтэрыі на адсутнасць належнага парадку ў захаванні, спісанні і расходаванні матэрыяльных каштоўнасцей у асобных падраздзяленнях. Для ўхілення адзначанага недахопу работнікі бухгалтэрыі правялі адпаведныя праверкі на асобных кафедрах і ў лабараторыях. За выяўленыя сур'ёзныя парушэнні матэрыяльна адказныя асобы панеслі адміністрацыйныя спагнанні.

Для рэалізацыі выказанай заўвагі з боку АГЧ узмоцнены кантроль за правядзеннем якасці рамонту вучэбных карпусоў, інтэрнатаў, расходаваннем матэрыялаў.

Цяпер шырэй практыкуюцца сумесныя праверкі і рэйды народных кантралёраў і прафсаюзных камітэтаў, «Камсамольскага пражэктара».

Групы народнага кантролю універсітэта больш пільна сочаць за станам працоўнай, вучэбнай і выканаўчай дысцыпліны. Да яе парушальнікаў прымаліся меры адміністрацыйнага ўздзеяння, што дало станоўчыя вынікі.

ДАДАТКОВЫ ВОДПУСК— АКТЫЎНЫМ

Загадчыца аспірантуры Г. Г. Анічэнка і загадчыца канцылярыі універсітэта Н. І. Палякова на працягу некалькіх гадоў з'яўляюцца членамі групы народнага кантролю адміністрацыйна-гаспадарчай часткі. Да грамадскага даручэння яны адносяцца з пачуццём высокай адказнасці. Толькі за апошнія тры месяцы з іх удзелам двойчы правяраліся буфеты і сталовыя, якія абслугоўваюць студэнтаў. Па выніках гэтых праверак былі прыняты канкрэтныя меры па паляпшэнню грамадскага харчавання.

За шматгадовую працу ў органах народнага кантролю, актыўнасць і прынцыповасць пры правядзенні праверак на аснове існуючага заканадаўства старшыня галоўной групы народнага кантролю ГДУ У. Д. Арэшчанка хадайнічаў перад рэктаратам аб прадастаўленні Г. Г. Анічэнка і Н. І. Паляковай дадатковага трохдзённага аплачваемага водпуску.

СА СТРОГАЙ ПАТРАБАВАЛЬНАСЦЮ

З удзелам народных кантралёраў была праведзена праверка выкарыстання спірту і адпаведнасці норм расходавання матэрыялаў па абслугоўванню ЭВМ «Мінск-32» і яе тэхнічнага стану на інфармацыйна - вылічальным цэнтры. Камісія выявіла сур'ёзныя злоўжыванні і парушэнні. Віна за гэта ў асноўным клалася на былых кіруючых работнікаў В. А. Яшчанку і У. М. Ліпкіна.

Факты праверкі разглядаліся на партыйным бюро матэматычнага факультэта. В. А. Яшчанку па партыйнай лініі было пастаўлена на від, У. М. Ліпкіну — аб'яўлена вымова і выказана немэтазгоднасць яго выкарыстання на займаемай пасадзе. Партком зацвердзіў прынятае рашэнне.

В. А. Яшчанка і У. М. Ліпкін на інфармацыйна-вылічальным цэнтры універсітэта ўжо не працуюць.

Пры актыўным садзейнічанні народных кантралёраў у бягучым навучальным годзе многае зроблена для спісання ўстарэўшага абсталявання і прыбораў і запуску ў дзеянне новага. Гэта дазваляе якасна палепшыць вучэбны працэс і навукова-даследчую работу.

НА ЗДЫМКУ: у адной з лабараторый кафедры радыёфізікі пад кіраўніцтвам асістэнта В. І. Багдановіч (справа) праводзяцца практычныя заняткі.

Фота К. Дамітэркі.

ПРАВЕРАНА ДАЗОРНЫМІ

Камісія, у якую ўваходзілі старшыня групы народнага кантролю АГЧ М. А. Калінін, яго намеснік В. Л. Антончанка, загадчыкі сектараў груп А. Т. Сувіжэнкаў, Т. М. Жукава праверыла стан інтэрната № 4, што ў мікрараёне «Валатава». Было выяўлена шмат недахопаў. Адзначана, што ў выніку нізкай патрабавальнасці каменданта В. І. Марынічавай і халатных адносін да сваіх службовых абавязкаў былых столяраў, якія працавалі па сумяшчальніцтву, В. Джанкова і А. Рамановіча, фрамугі вокнаў лесвічных пляцовак і ліфтавых холаў усіх паверхаў дрэнна закрываюцца. У выніку ствараюцца скразнякі і б'ецца шкло дзвярэй.

Недастатковая патрабавальнасць каменданта інтэрната да старастаў паверхаў і непрыняцце мер дэканам эканамічнага факультэта па навядзенню парадку на замацаванай плошчы прывялі да таго, што частка шкла з кубавых і прасавальных пакояў знята студэнтамі і пастаўлена ў жылыя пакоі ўзамен разбітага.

Камісія высветліла, што А. Т. Рамановіч, які працаваў на 0.5 стаўкі столера, да сваіх абавязкаў адносіўся недобрасумленна, указанняў каменданта не выконваў, дапускаў злоўжыванні. У выніку ў большасці грамадскіх месц дзвярныя ручкі і замкі адсутнічаюць або зламаны.

Народныя кантралёры выявілі і некаторыя іншыя недахопы ў эксплуатацыі інтэрната, якія патрабуюць неадкладнага ўхілення.

• • •

Група народнага кантролю універсітэта пастаянна трымае ў полі зроку работу сталовых і буфетаў, дамагаецца яе паляпшэння, таго, каб паўсюдна быў забяспечаны належны санітарны стан, добра абслугоўваліся наведвальнікі пры наяўнасці разнастайнага меню і каларыйнай, якаснай стравы.

Прадстаўнічая камісія ў саставе старшыні групы народнага кантролю АГЧ М. А. Калініна, старшыні студэнцкага прафкома, загадчыкаў сектараў і членаў групы НК, правяла чарговую праверку сталовых і буфетаў універсітэта 31 мая.

Адначасова са станоўчым выяўлены і асобныя недахопы. Па сталовай № 40 яны датычацца паляпшэння санітарнага стану, некаторага рамонту ў памяшканні і паламаных крэслаў, замены і папаўнення тэхналагічнага абсталявання.

Указана таксама на адсутнасць належнага санітарнага стану ў сталовай санаторыя-прафілакторыя універсітэта.

Нездавальнаючым прызнаны агульны санітарны стан сталовай № 76 у Валатаве.

Шмат заўваг зроблена па буфету вучэбнага корпуса № 1. Тут брудна, няма гарачай вады, дрэнна мыецца посуд і г. д. З праверaных пяці порцый агуркоў са смятанай у кожнай у сярэднім не хапала па 15 гр.

Акт з пералікам выяўленых недахопаў накіравана

выступленняу

ЗАСТАЛІСЯ Ў БАКУ...

У газеце «Гомельскі універсітэт» ад 23 красавіка бягучага года быў змешчаны матэрыял пад назвай «Ёсць магчымасці для большага». У ім, у прыватнасці, гаварылася аб недастатковай высокай актыўнасці ў рабоце універсітэцкага «Клуба выхаднога дня». Як яго старшыня, не стаўлю сваёй мэтай прыводзіць тыя ці іншыя аргументы ў сваё апраўданне. Хочацца расказаць аб сапраўдным становішчы спраў у Клубе, аб тым, што перашкаджае яму працаваць як належыць.

Мэта і задача «Клуба выхаднога дня» — арганізоўваць культурныя мерапрыемствы для студэнтаў у выхадныя дні. Структура Клуба наступная: старшыня і штаб—прафком, камітэт камсамола і, канешне, клуб мастацкай самадзейнасці універсітэта, абавязкам якога і павінны стаць клопаты аб падрыхтоўцы і правядзенні адпачынку студэнтаў. Але гэта, як кажуць, толькі тэорыя. На самой справе ўсё больш складаней. Каб падрыхтаваць праграму вечара адпачынку, неабходна дапамога ў яе складанні з боку мастацкага кіраўніка клуба самадзейнасці ГДУ. Менавіта ў яго абавязкі ўваходзіць ідэйна, эстэтычна накіроўваць той ці іншы нумар самадзейнасці. На жаль, гэтага не разумее ці не хоча зразумець мастацкі кіраўнік клуба самадзейнасці універсітэта М. Драчова. Калі я звярнулася да яе з просьбай скласці праграму чарговага вечара адпачынку студэнтаў, яна адказала, што вечар павінен рыхтаваць сам «Клуб выхаднога дня», а не яна—мастацкі кіраўнік. Пасля прыведзеных мной доказаў у неабходнасці ў гэтым і яе ўдзелу, яна, нарэшце, склала такую праграму, якая прадугледжвала конкурс танцавальных пар, конкурс на лепшае выкананне вальса і брала адказнасць за іх арганізацыю на сябе. Калі ж праходзіў вечар адпачынку, ніякіх конкурсаў не праводзілася.

За ўсім гэтым — неразуменне таго, што работу ў «Клубе выхаднога дня» павінен арганізоўваць не толькі яго старшыня, а ў большай ступені яго штаб і, у першую чаргу, клуб мастацкай самадзейнасці універсітэта. А гэтага як раз, яго работнікі і не хочуць зразумець. Настаў час перагледзець іх абавязкі, праналізаваць наогул работу клуба мастацкай самадзейнасці ГДУ. Калі гаварыць шчыра, у нашым універсітэце няма пастаяннага, склаўшагася ядра мастацкай самадзейнасці, не ўлічваючы танцавальнага калектыву. Падрыхтоўка да вечароў вядзецца клубам наспех, а не рэгулярна. Таму часта здараюцца зрывы, асобныя нумары нецікавыя, не на высокім мастацкім узроўні.

Неабходна наладзіць гуртковую работу пры клубе, з дакладным расписаннем заняткаў, каб самадзейныя вакалісты, чытальнікі, ансамблі і г. д. маглі пастаянна, а не ад выпадку да выпадку, павышаць сваё выканаўчае майстэрства. Складаць план работы клуба трэба перш за ўсё з улікам інтарэсаў і пажаданняў камсамольскага актыву, прафбюро факультэтаў і зацвярджаць іх на мастацкім савеце клуба.

Усё гэта можна зрабіць. Галоўнае, трэба памятаць аб сваіх прамых і непасрэдных абавязках і заўсёды іх выконваць.

І. ХАДАЛЕВІЧ,
старшыня Клуба выхаднога дня універсітэта.

НЕ ПАРУШАЦЬ

У нашым здавалася б вечным і непарушным многія стагоддзі свеце ў апошнія дзесяцігоддзі склалася такое становішча, калі жыццё чалавека можа аказацца больш працяглым. чым існаванне самой прыроды Зямлі. У шырока вядомай «Красной книге», выдадзенай Міжнародным саюзам аховы прыроды і прыродных рэсурсаў, утрымліваюцца звесткі аб відах жывелін і раслін, якім пагражае знікненне ў нашы дні, на нашых вачах. Ужо сёння мы назаўсёды можам страціць 236 відаў млекакормячых, 287 відаў птушак, 34 віды і падвіды земнаводных, 119 відаў паўзуноў. Нас павінен устрывожыць і лёс расліннага свету тропікаў, дзе са 150 тысяч існуючых відаў трэцяя частка можа знікнуць да канца нашага стагоддзя.

Збядненне відавой разнастайнасці прыроды адбываецца ўжо даўно. Згодна злавеснаму «Чорнаму спісу», з 1600 па 1970 год наша планета страціла 36 відаў млекакормячых і 94 — птушак. Але тое, што можа адбыцца ў прыродзе ў бліжэйшыя гады, нельга назваць інакш як катастрофа. І самае страшнае ў тым, што многія яшчэ не ў поўнай меры ўсведамляюць, да якіх вынікаў можа прывесці збядненне прыроды нашай планеты.

Адна з прычын гэтага — адсутнасць экалагічнага светапогляду людзей, фарміраванне якога — складаны працэс. Таму так неабходна растлумачваць важнасць захавання ўсіх створаных прыродай відаў жывёл і раслін. У серыі гутарак, якія будуць змяшчацца на старонках газеты, ставіцца мэта: пераканаць людзей у неадкладнай неабходнасці ахоўваць усё жывое на планеце.

Першая з іх расказвае аб важнейшым прынцыпе ў справе аховы прыроды — прынцыпе Вялікай Раўнавагі. Папуляцыі розных відаў жывёл, раслін, мікраарганізмаў, якія жывуць разам, непарыўна звязаны з неарганічнымі кампанентамі — глебай, вільгаццю, атмасферай і г. д. Такім чынам утвараецца ўстойлівая экасістэма, названая акадэмікам В. Н. Сукачовым біягеацэнозам. Лес або луг, сажалка або возера — усё гэта прыклады біягеацэнозаў — элементарных «цаглінак», з якіх складзен будынак біясферы — зямной абалонкі, дзе распаўсюджана жыццё. Раўнавага, якая існуе ў біясферы, адлюстроўвае рэальныя працэсы ў біягеацэнозах. Ад таго, у якім стане яна знаходзіцца, залежыць і чысціня нашых рэк, азёраў, паветра, урадлівасць глебы, захаванне відавога саставу жывых арганізмаў. Аднак раўнавагу ў прыродзе нельга ўяўляць як нешта статычнае. Яна ўся ў руху, падобна на марскія прылівы і адлівы, рух маятніка. Яна складаецца з кругазвароту хімічных элементаў і энергіі.

Аднак, як піша ў «Зялёных пагорках Афрыкі» Э. Хэмінгуэй, «с нашим появлением континенты быстро дряхлеют». «...Спачатку існаваўшая ў прыродзе раўнавага была парушана з таго часу, як чалавек стаў валодаць больш дасканалымі тэхнічнымі сродкамі, а шычльнасць народанасельніцтва пераступіла вядомую мяжу», — піша французскі вучоны Ж. Дорст у сваёй кнізе «Да таго, як памрэ прырода».

Поўнасцю раскрыць панаццё вялікай раўнавагі прыроды немагчыма. Але на асобных яркіх прыкладах можна атрымаць дастаткова яснае ўяўленне аб яе значэнасці ў захаванні прыроды.

...Для існавання ўсяго жывога ў прыродзе неабходна захаванне пастаянства газавага саставу атмасферы. Сучасная канцэнтрацыя кіслароду ўсталявалася ў прыродзе вельмі даўно. Гэта пастаянства стала магчымым, дзякуючы сбалансаванаму кругазвароту кіслароду і вуглякіслага газу. Але бурнае развіццё прамысловасці пагражае парушыць гэта пастаянства. Скарачэнне плошчы лясоў — зялёных лёгкіх планеты, — забруджванне сусветнага акіяна адыходамі нафты, якое выводзіць са строю фітапланктон — важнейшы паглынальнік вуглякіслага газу і вытворцу кіслароду, прыводзіць да рэзкага павялічэння двувокісу вугляроду. Некаторыя вучныя мяркуюць, што калі такое становішча захаваецца і далей, то да канца стагоддзя колькасць вуглякіслага газу перавысіць 0,04%. Да чаго гэта можа прывесці? Можа павысіцца сярэднегадавая тэмпература планеты на 0,8—3 градусы. Пачнуць раставаць льды Арктыкі і Антарктыкі, што павысіць узровень Сусветнага акіяна на 60 метраў. Адпаведна пачне мяняцца клімат.

Аб недапушчальнасці парушэння прынцыпа вялікай раўнавагі ў прыродзе красамоўна сведчыць яшчэ адзін прыклад.

У апошнія гады ў некаторых абласцях Беларусі рэзка павялічылася колькасць ваўкоў, нягледзячы на іх інтэнсіўны адстрэл. Асноўная прычына гэтага — павелічэнне колькасці харчавання для шэрых драпежнікаў. І як ні дзіўна, гэта не звязана з павелічэннем колькасці дзікіх жывёл — патэнцыяльных ахвяр ваўка. Справа ў тым, што загінуўшых ад хвароб жывёл на жывёлагадоўчых фермах зімой не закопваюць, а выкідаюць у ваколіцах бліжэйшых лясоў. Воўк жа — жывёла экалагічна пластычная, і ў пергічную чаргу есць тое, што шую чаргу есць тое, што лягчэй здабыць. І чым больш сытна кормішча воўк загінуўшымі сельскагаспадарчымі жывёламі, тым большае ў яго з'яўляецца патомства. Калі раней у логавах ваўкоў знаходзілі па 4—6 ваўчанят, дык цяпер — па 8—12. У тым выпадку, калі воўк летам не знаходзіць для сябе лёгкага корму, ён нападае на маладняк дзікіх жывёл — касуль, ласёў і г. д. і сельскагаспадарчых. Здараліся выпадкі, калі за адзін набег на ферму драпежнік мог «рэзаць» па 10—12 цялят.

Але мы ведем нямала адваротных прыкладаў. Поўнае знішчэнне ваўкоў прыводзіла да таго, што ніхто не мог замяніць іх ролю санітараў у прыродзе. У лясах з'яўлялася вялікая колькасць дзікіх жывёл, якія сталі наносіць шкоду лесу, аб'ядаючы галінкі, парасткі дрэў і хмызняку. Вось што можа адбыцца, калі чалавек не думае аб выніках сваёй практычнай дзейнасці, парушаючы амплітуду хістання маятніка раўнавагі.

Чым больш разнастайнае і глыбокае ўмяшанне чалавека ў раўнавагу прыроды, тым большая шкода ад гэтага. Прыведзеныя вышэй прыклады сведчаць: у прыродзе існуе складаная ўзаемасувязь і выпадзенне якога-небудзь звяна з агульнага ланцуга прычын і следстваў можа прывесці да гібелі асобных відаў жывых арганізмаў.

С. АЎСЕЕНКА,
асістэнт кафедры батанікі і фізіялогіі раслін.

Спорт

ПА ВАЖНЫХ ПРАБЛЕМАХ

1—2 чэрвеня ў нашым універсітэце праходзіла IX рэспубліканская навукова-метадычная канферэнцыя «Праблемы фізічнага выхавання і спартыўнай падрыхтоўкі студэнцкай моладзі». У яе рабоце прынялі ўдзел вучоныя з Прыбалтыкі, Ленінграда, Кіева, Чарнігава і іншых гарадоў краіны.

На пленарных пасяджэннях і секцыях заслуханы і абмеркаваны дзесяткі дакладаў па найбольш актуальных тэмах. Ва ўдзельнікаў канферэнцыі асаблівую цікавасць выклікалі выступленні прафесараў Т. М. Шастакова з Мінскага радыётэхнічнага інстытута, І. С. Гулько з Мінскага медыцынскага інстытута, А. І. Яроцкага з Гродзенскага дзяржаўнага універсітэта, В. П. Стрэльнікава і В. Т. Назарава з Беларускага дзяржаўнага інстытута фізічнай культуры, кандыдатаў педагагічных навук У. М. Кража (Беларускі дзяржаўны інстытут фізічнай культуры), А. Ф. Скрыпко (БПІ), С. П. Сямёнава і У. А. Баркова (ГДУ), А. В. Жылінскага з Рыгі.

На канферэнцыі прыняты рэкамендацыі па далейшаму ўдасканальванню фізічнага выхавання і спартыўнай падрыхтоўкі студэнцкай моладзі.

(Наш кар.).

ЗА КУБАК ГОРАДА

Амаль месяц працягваўся розыгрыш кубка г. Гомеля па футболу сярод каманд калектываў фізкультуры. Сёлета ў гэтых папулярных спаборніцтвах удзельнічалі прадстаўнікі 24 прадпрыемстваў, будоўляў і навучальных устаноў абласнога цэнтра.

У фінале сустрэліся каманды ГДУ і «Імпульс» з завода радыётэхнаалагічнага асначэння. У барацьбе за ганаровы трафей студэнты універсітэта перамаглі каманды аб'яднання «Гомсельмаш», «Экран», політэхнічнага і кааператыўнага інстытутаў.

Фінальны матч завяршыўся пераканаўчай перамогай «Імпульса» з лікам 5:2. Абодва калектывы будуць выступаць у сёлетнім розыгрышы кубка у вобласці.

НА ТУРНІРЫ Ў ВІЛЬНЮСЕ

У сталіцы Літвы адбыўся міжнародны турнір па класічнай барацьбе, прысвечаны памяці Івана Паддубнага. Пераможцамі выйшлі пяць беларускіх асілкаў. Сярод іх—студэнт факультэта фізвыхавання нашага універсітэта А. Казоўскі, які ўсё больш і больш радуе аматараў барацьбы сваімі паспяховымі паядынкамі на дыване.

(Наш кар.).

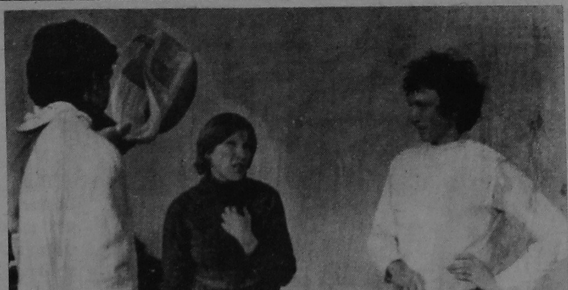

СТВАРЭННЕ БОЮ. Фота Л. Клімовіча, студэнта гістфіла.

У СВЕЦЕ МУДРЫХ ДУМАК

Человеку свойственно ошибаться, а глупцу — настаивать на своей ошибке.

ЦИЦЕРОН

* * *

От мелких ошибок легко перейти к крупным порокам.

СЕНЕКА

* * *

Ошибка относится к истине, как сон к пробуждению. Пробуждаясь от ошибки, человек с новой силой обращается к истине.

Тот, кто поставит себе за правило проверять дело мыслью, а мысль делом ...тот не может ошибаться, а если он и ошибается, то скоро снова нападет на правильный путь.

ГЕТЕ

* * *

Ничто так не научает, как сознание своей ошибки. Это одно из главных средств самовоспитания.

Т. КАРЛЕЙЛЬ

* * *

Умен не тот, кто не делает ошибок. Таких людей нет и не может быть. Умен тот, кто делает ошибки не очень существенные, и кто умеет легко и быстро исправлять их.

В. И. ЛЕНИН.

Рэдактар Ул. БАЛОГА.

«Гомельский университет» — орган парткома, ректората, комитета ЛКСМБ и профкомов Гомельского государственного университета (на белорусском языке), Гомельская фабрика «Палесдрук» Дзяржкамітэта БССР па справах выдавецтваў, паліграфіі і кніжнага гандлю, Гомель, Савецкая, 1. Аб'ём — 1 друк. аркуш. Тыраж 2000 экз.
Наш адрас: вул. Савецкая, 104, п. 3-11, т. 56-16-52.
АЗ 20405
Заказ 2165